

ISSN 2523-4625

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Серія
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Випуск 1 (55)
2018

Засновано 2001 року
Видання виходить 4 рази на рік

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

УДК 330-339; 321.7; 159.9

ББК 65.9(4УКР)29-2я43

Редакційна колегія

Курко М. Н., д-р юрид. наук, проф. — головний редактор

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф. — заступник головного редактора

Ігнатченко А. А., канд. техн. наук — відповідальний редактор

Антонюк О. В., д-р політ. наук, проф.,

Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф.,

Бідзюра І. П., д-р політ. наук,

Варзар І. М., д-р політ. наук, проф.,

Воронін В. М., д-р іст. наук,

Головатий М. Ф., д-р політ. наук, проф.,

Мелков Ю. О., д-р філос. наук, доц.,

Перегуда Є. В., д-р політ. наук, проф.,

Піляев І. С., д-р політ. наук,

Попов В. Ж., д-р іст. наук, проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 6 від 27 червня 2018 р.)

Видання індексується Google Scholar

Наукові праці МАУП. — Серія : Політичні науки. — 2018. — Вип. 1 (55) / [редкол.: М. Н. Курко (голов. ред.) та ін.]. — Київ : МАУП, ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. — 98 с.: іл. — Бібліогр. у кінці ст. — Виходить 4 рази на рік.

У збірнику наукових праць публікуються статті науковців, які займаються проблемами розвитку політології.

Для науковців, викладачів, студентів, а також усіх, кого цікавить розвиток науки в Україні.

Збірник “Наукові праці МАУП” (Серія “Політичні науки”) за наказом Міністерства освіти і науки України визнано як фахове видання з політичних наук (наказ МОН № 326 від 04.04.18 дод. 9).

ББК 65.9(4УКР)29-2я43+67.9(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018

ЗМІСТ

Відомості про авторів	4
Мелков Ю. О., Бідзюра І. П. <i>Наукова культура та виклики академічної доброчесності</i>	5
Гула Р. В. <i>Глобалізація і глобальне суспільство: комплекс наукових підходів</i>	24
Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. <i>Актуальні питання міграційного капіталу в геополітиці: український та світовий виміри</i>	31
Піляев І. С. <i>Сучасні ментально-ціннісні виклики реалізації європейського вибору України</i>	38
Бідзюра І. П., Бондаренко Н. О., Лук'янова М. О. <i>Феномен неповної сім'ї як глобальна соціально-педагогічна проблема</i>	45
Мартишин Д. С. <i>Вплив процесів глобалізації на розвиток соціальної думки Української Православної Церкви</i>	50
Бойко С. С. <i>Інноваційні аспекти розвитку сучасної вищої освіти як умова підвищення її ефективності: державно-управлінський аспект</i>	60
Каракасіди О. Ф. <i>Конституційно-правові та організаційні засади формування та поділу влади в сучасній Україні</i>	65
Марусіна О. С. <i>Парадигмальні особливості розвитку сучасної вищої освіти в контексті глобалізаційного світового та національних цивілізаційних процесів: теоретико-методологічне обґрунтування</i>	72
Маценко Є. В. <i>Теоретико-методологічні основи обґрунтування феномену “національна безпека” у контексті сучасного суспільного розвитку</i>	80
Шаповал К. І. <i>Соціально-політичні зміни в контексті політико-модернізаційних процесів</i>	85
АКАДЕМІЧНЕ ЕСЕ	91
Бідзюра І. П., Грабовенко Н. В. <i>Аналітика традиційного і модерного суспільства та її роль у формуванні професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти</i>	91

І. С. ПІЛЯЄВ

Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ

**СУЧАСНІ МЕНТАЛЬНО-ЦІННІСНІ ВИКЛИКИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

Наукові праці МАУП. Серія Політичні науки, 2018, вип. 55(1), с. 38–44

Суттєвими ментально-ціннісними перешкодами на шляху реалізації європейського вибору України є конфлікт офіційно декларованих громадянсько-ліберальних та сповідуваних значною частиною політичному й суспільства авторитарних цінностей. Останні живляться тривалою структурною кризою, засиллям корупції, десятиріччями невдалих реформ, застарілими комплексами, пов'язаними з багатовіковою історією соціального та національного пригнічення.

Правлячу еліту України, як і більшості пострадянських країн, характеризує відсутність якоїсь сталої (що не переривалася б на покоління) духовної доктрини, традиційних цінностей (фактично у ХХ ст. у цих країнах двічі мав місце стрімкий розпад колишньої системи усталених цінностей і норм), аномія (зокрема, слабка ефективність зовні сповідуваних правових, релігійних і моральних норм як засобу нормативної регуляції поведінки), опортунізм при прийнятті стратегічних рішень тощо. При цьому нестабільність політичної системи (середній термін роботи прем'єр-міністра у незалежній Україні становить приблизно 1 рік [1]) не дає можливості сформувати та реалізувати довгострокову національну стратегію соціально-економічного розвитку.

Фундаментальною проблемою України після перемоги Євромайдану є те, що її влада копіює американський досвід неоліберальної монетарної економіки у злидненій, деіндустріалізованій країні зі слабким нечисленним середнім класом, тоді як вся правова система діє на основі континентального права, тобто писаних норм, в якій звичаї відіграють незначну роль, потреба узгодження з природним правом відсутня і при цьому роль держави в організації, регулюванні, спрямуванні економічного та культурного життя, на принципову відміну від романо-германської континентальної Європи, зведена до мінімуму. Таким чином, з органів державної влади як виконавчої, так і судової фактично виключаються моральні, етичні фактори та мотивації — їх замінюють бездушні формальні процедури, як ширма для тотальної корупції.

Характерно, що віце-президент Європейської комісії Франс Тіммерманс, порівнюючи сучасні Польщу та Україну, назвав їх різними світами через корупцію та відсутність верховенства права в останній [13]. За інформа-

цією недавнього члена Венеціанської комісії від України Марини Ставнічук, у період 2006–2012 рр. кількість заяв проти України до Європейського суду з прав людини коливалася на рівні 6,8–8,5 % від загальної кількості поданих заяв до ЄСПЛ. З 2013 р. спостерігається стрімке зростання: 13,3 % (2013 р.), 19,5 % (2014 р.), 21,4 % (2015 р.). Вже восени 2016 р. цей показник досяг рекордного рівня – 24,4 % (тобто фактично чверть заяв до ЄСПЛ) проти держави Україна [14], при тому, що наднаціональна компетенція цього суду поширюється на 47 держав-учасниць Ради Європи. Зазначена статистика аж ніяк не відповідає євроінтеграційним інтенціям та європейському іміджу країни, що постійно декларується вітчизняною управлінсько-політичною елітою, так само як і конституційному визначенню України як “демократичної, соціальної, правової держави” (ст. 1 Конституції України) [5, 7].

У статті розглянуто деякі досі недостатньо досліджені, але гострі та актуальні ментально-ціннісні проблеми українського політикуму і суспільства, що становлять серйозні виклики процесу європейської інтеграції та сталого державного розвитку України.

У середині 1990-х видатний британський етнополітолог Ендрю Вілсон звертав увагу на те, що такі притаманні сучасній Україні риси, як міцний “тубільний струм ультра-націоналізму” [23, 201] (хоча й оскаржуваний [23, 202]), “недостатній консенсус щодо ліберальних цінностей” й факт наявності “модерного суспільства, що переживає структурну кризу” [23, 201], відповідають переважній більшості умов, визначених провідним західним дослідником фашизму Роджером Гріффіном як такі, що здатні призвести до зростання фашистських рухів [19]. Палінгенетичний, тобто апелюючий до ірраціонального, квазірелігійного міфу неминучої національної “регенерації” [18] ультрарадикальний націоналізм (точніше етнонаціоналізм) розглядає українізацію як засіб створення мовної, культурної, релігійної та ментальної “єдності з різноманітності” [23, 196], що докорінно суперечить сучасному європейському принципу “Єдність в багатоманітності” (“Unity in diversity”), варіант якого (“In varietate Concordia” (лат.)) був затверджений як офіційний слоган Європейського Союзу у 2000 р. Адже гіркий, драматичний досвід міжвоєнної Європи та Другої світової війни засвідчив й чітко переконав європейських демократичних політиків у тому, що не може бути міцного миру на континенті без забезпечення юридичного захисту національних меншин як національним, так і міжнародним, європейським правом. Саме для цього на Гаазькому конгресі 1948 р. за Об’єднану Європу були вироблені сучасні європейські стандарти демократії і прав людини, розроблена Європейська конвенція з прав людини, а вже після закінчення Холодної війни у 1990-ті роки були прийняті в рамках Ради Європи Європейська мовна хартія і Рамкова конвенція про захист національних меншин.

Тим часом після Євромайдану в українському державотворенні виразно борються дві тенденції: будувати державу, спираючись на європейські ліберальні цінності та демократичні норми, з одного боку, а з іншого – будувати державу, спираючись на принципи українського інтегрального націоналізму з його приматом етнократичної держави над громадянином,

підпорядкуванням прав людини ідеологічній доктрині монолітної нації [17], тобто дещо адаптовану ідеологічну спадщину європейського фашизму 1930-х — першої половини 1940-х років.

Обидві тенденції парадоксальним чином відбилися у гаслі (українською та англійською мовами) з величезного панно, претендуючи на ідейне кредо переможного Майдану, що вивішене з кінця квітня 2017 р., тобто з передодня конкурсу Євробачення — неформального культурного символу європейських свобод — над Майданом Незалежності, накривши фасад згорілого Будинку Профспілок: “СВОБОДА — ЦЕ НАША РЕЛІГІЯ!” (“FREEDOM IS OUR RELIGION!”). Для звичайного перехожого, не схильного до рефлексії, гасло може здатися ультраліберальним, таким, що відповідає духу сучасних європейських цінностей. Однак соціально-філософський аналіз згаданого гасла свідчить про його принципову розбіжність з демократичними цінностями і стандартами Об’єднаної Європи. Як вказував видатний німецький філософ, предтеча Фрідріха Ніцше, екзистенціалізму, постмодернізму й індивідуалістичного анархізму Макс Штірнер (1806–1856), у полеміці з яким формувалися такі мислителі, як Людвіг Фейєрбах, Карл Маркс і Фрідріх Енгельс: “Найдосконаліше самозаперечення теж зводиться саме до свободи, до свободи від самовизначення, від власного “я”, а прагнення до свободи як до чогось абсолютного, за що варто заплатити будь-яку ціну, позбавило нас нашої своєрідності; воно створило самозречення, самозаперечення. Проте чим вільнішим я стаю, тим більше нагромаджується наді мною насильства, тим більш безсилим я себе відчуваю. <...> Бути вільним від чого-небудь — значить лише позбутися або не мати чогось. <...> Гонитва за певною свободою завжди містить в собі бажання нового панування” [16]. Логічно та історично очевидно, що свобода, возведена в абсолют, що заступає місце Бога, закону, совісті і моральності, як і держава, що стає абсолютотом, є свавілля і, в кінцевому рахунку, диктатура насилля.

Тотальна синтетичність і релігійний месіанізм вказаного гасла нагадує спробу Беніто Муссоліні виробити з політичної доктрини фашизму духовне вчення, навіть релігію [21]. При цьому, оскільки “прагнення до свободи в усі часи зводилося до бажання певної свободи” [21], фашистська держава отримувала виключне право визначати “шкідливі” й “непотрібні” свободи.

Італійський дослідник Еміліо Джентіле вважає, що фашизм є родовим явищем, якому властива висока ідеологізація суспільно-політичного життя, де ідеологія виконувала функцію релігії. На думку Е. Джентіле, елементи фашизму притаманні деяким авторитарним режимам, що дає змогу визначити їх як “протофашизм”, “протофашистські” [2]. У цьому ж контексті може розглядатися й ідейна спадщина теорії інтегрального націоналізму Дмитра Донцова, “опертої на зразки нацизму” [12] та італійського фашизму [4, 157–158].

За даними всеукраїнського опитування, проведеного у 2016 р. Київським міжнародним інститутом соціології, 82 % українців вважають, що Україна наразі потребує, щоби нею керував сильний лідер, який би мав широкі владні повноваження [11], що свідчить про широку соціальну базу для потенційної диктатури. Як справедливо відзначає український політолог Олександр

Радченко: “У разі ж коли держава (влада) стає понад усе, інтереси кожного громадянина підкорені “вищим інтересам держави (нації)”, й утопічна (як правило) мета суспільного розвитку повністю поглинає права та свободи людини, можна говорити про формування тоталітарного політичного режиму” [10, 17].

За визнанням спеціального представника Держдепартаменту США по Україні Курта Волкера, сучасна “Україна стала країною, де великого впливу набула вкрай націоналістична меншість”, і хоча “більшість українських політиків не є ультраправими націоналістами, але для них важлива суспільна думка” [3]. Українські політичні партії активно використовують радикалів на мітингах та при силовому відстоюванні своїх інтересів (частіше — це пікетування т. зв. “активістами” судів, рідше — сутички навколо комерційних забудов або “ідеологічні” бійки з приводу спірних свят. Як свідчить перехресне опитування членів радикальних організацій, “найбільші політсили мають цілий арсенал із батальйонів та молодіжних загонів ...” [7, 1]. Проте частина друга ст. 37 Конституції України прямо забороняє політичним партіям і громадським організаціям мати воєнізовані формування [5, 30]. Щодо політичних партій цю заборону містить також ст. 5 Закону України “Про політичні партії в Україні” від 5 квітня 2001 р. (у чинній редакції) [9].

Суттєвою соціально-психологічною проблемою української етнонаціональної та культурної ідентичності, яка гальмує повноцінне входження України в епоху постіндустріальної урбаністичної цивілізації, є зацикленість на патріархально-селянській архаїці, “хлопоманство”, комплекс пригніченості, приниженості з боку урбаністичної елітарної культури “верхів”, що асоціюється з іншомовними експлуататорами-гнобителями.

Зокрема, виглядає парадоксальним той факт, що незважаючи на колосальний масив нововведень, неологізмів в українській мові протягом останнього століття, у ній досі так і не відбулося семантичного розмежування понять *русский* і *россиянин* (громадянин або мешканець Російської Федерації), *русский* (від Русі) і *российский* (від Російської держави). Так, провідний вітчизняний етнополітолог О. М. Майборода у своїй недавній монографії вдається, аби запобігти семантичній плутанині, до використання в українському тексті калькованих термінів *русская етнічна нація* [6, 304], *русский народ* [6, 365], *русская культура* [2, 367]. З такої ситуації випливає цілий масив смислових непорозумінь, коли, наприклад, мова, яку використовує для родинного спілкування (виключно або поряд із українською) близько половини населення України [8], переважно з індустріальних регіонів, оголошується деякими вітчизняними політиками мовою “чужинською”, “мовою агресора” тощо.

Між тим офіційною (письмовою) мовою Давньої (Київської) Русі, Галицько-Волинського князівства, Великого Князівства Литовського, Руського і Жемайтійського та Гетьманщини, зокрема козацьких літописів та гетьманських актів, була руська (*русская*) мова, яка є фундаментом як сучасної української, так і сучасної російської мови України. Зокрема, мова великого українського мислителя Григорія Сковороди, за визнанням найавторитетнішого філолога української діаспори академіка Юрія Шевельова, “є, в основі своїй, слобожан-

ським варіантом нормативної російської мови, якою розмовляли в тогочасних освічених колах. Сковорода постійно спілкувався з цими колами, саме в них знаходив своїх читачів та однодумців. <...> Ці люди (а не селяни) були його питомим середовищем. Поки ми цього не зрозуміємо, доти дивитимось на його мову як на головоломний покруч” [15, 210]. Відтак, Ю. Шевельов був переконаний: “Мусимо зняти романтично-народницькі окуляри з очей” [15, 210]. Отже, відкидання *руської* мови як “чужинської”, а не власної органічної мовно-культурної спадщини Русі-України насправді здатне обернутися лише блокуванням процесів духовно-культурного відродження та модернізації України. Загроза “відчуження між україномовними та російськомовними” України, на реальний ризик якої ще у перші роки української незалежності звертав увагу Е. Вільсон [23, 199], тим більше в контексті гібридного збройного конфлікту на сході України, є небезпечною для розвитку України як демократичної держави та сучасної європейської громадянської нації.

Нещодавно проведений Інститутом соціології НАН України аналіз даних національного соціологічного опитування засвідчив: “Припущення про відмінності між прихильниками геополітичних орієнтацій за етномовною ознакою щодо проєвропейських респондентів не справдилося. Відсутність впливу етномовних чинників та наявність ціннісних чинників проєвропейських орієнтацій свідчить про раціоналізацію прагнень їхніх носіїв” [22, 137]. Це свідчить про оптимістичні перспективи щодо консолідації та розвитку поліетнічної української громадянської нації, об’єднаної спільними європейськими цінностями. Проте причини притаманних населенню України “взаємовиключних геополітичних орієнтацій” і відповідного поділу на дві великі групи, що дивляться на Захід і Схід [22, 137], містяться значно глибше емпіричних критеріїв мовних та етнокультурних уподобань і пов’язані з довготривалими історичними впливами різних цивілізацій на теренах сучасної України.

Системна криза, що триває в Україні практично з часів горбачовської перебудови, глибоко вразивши всі сфери життєдіяльності держави і суспільства, нездатність віднайти виходи з кризового стану за допомогою загальнонаціонального діалогу, демократичних інститутів, інструментів компромісу та консенсусу змушують більш критично поглянути на проблему “агрегуючої” або “голосоцентричної” моделі демократії, що спирається насамперед на формальні інституційно-процедурні механізми народного волевиявлення (грунтовно аналізує ці проблеми канадський політичний філософ Віл Кимліка [20, 287–293]). Не кажучи про дуже серйозну й актуальну вже понад 20 років для України проблему маніпуляції волею і голосами виборців, ефективного контролю за голосуванням та підрахунком голосів, ще більш фундаментальним вбачається питання про місце та роль публічних дискусій, врахування думки пересічних виборців та меншин, вироблення шляхом плюралістичного діалогу компромісних, консенсусних формул (платформ) державної політики.

Джерела

1. Амелін А. 25 років незалежності України: економічні підсумки / Анатолій Амелін. Київ: Ukrainian Institute for the Future. 02.10.2016. [Електронний ресурс] // Хвиля.

- URL: <http://hvylya.net/analytics/economics/anatoliy-amelin-ekonomicheskije-itogi-25-let-nezavisimosti-ukrainyi.html>
2. *Джентиле Э.* Фашизм, тоталитаризм и политическая религия: определение и критические размышления над критицизмом интерпретации / Эмилио Джентиле [Электронний ресурс] // Гефтер. URL: <http://gefeter.ru/archive/10519>
 3. Інтерв'ю спеціального представника Держдепартаменту США по Україні Курта Волкера Жанні Немцовій для DW // Deutsche Welle. 25.01.2018. URL: <https://ua.112.ua/mnenie/bilshist-ukrainskykh-politykiv-ne-ie-ultrapravumy-natsionalistamy-ale-dlia-nykh-vazhlyva-dumka-suspilstva-430327.html>
 4. *Квіт С.* Дмитро Донцов: ідеологічний портрет. 2-ге вид., випр. і допов. / С. Квіт. Л.: Галицька вид. спілка, 2013. 192 с.
 5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Харків: Фоліо, 2006. 159 с.
 6. *Майборода О. М.* Етнічність у міжнародній системі. К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2015. 408 с.
 7. *Маркин Я.* Боевые отряды на службе партий / Ярослав Маркин // Вести. 4 июля 2017. С. 1, 3.
 8. Настрої та очікування українців: регіональні особливості. 30000 респондентів [Електронний ресурс] // Соціологічна група “Рейтинг”. Київ. 22.02.2018. URL: http://ratinggroup.ua/research/ukraine/nastroeniya_i_ozhidaniya_ukraincev_regionalnye_osobennosti.html
 9. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 р. № 2365-III [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіц. веб-портал. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
 10. *Радченко О. В.* Ціннісний вимір трансформації державно-політичного режиму в Україні: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. управління / Олександр Віталійович Радченко. Запоріжжя: Класичний приватний ун-т, 2010. 36 с.
 11. Соціально-політичні настрої жителів України та рейтинг підтримки партій і політичних лідерів: травень-червень 2016 року [Електронний ресурс] // Київ. міжнар. ін-т соціології. 2016. URL: <http://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=628>
 12. Спільний висновок українських та польських істориків за підсумками ІХ–Х міжнародних наукових семінарів (Варшава, 5–11 листопада 2001 р.): Документи з відзначення 60-ї річниці трагічних подій на Волині 1943 року (звернення, заяви, листи) [Електронний ресурс] // Воєнна історія. 2003. № 3–4. URL: http://warhistory.ukrlife.org/3_4_03_2.htm
 13. У Єврокомісії назвали Україну та Польщу “двома різними світами” [Електронний ресурс] // УНІАН. 2017. 19 липня. URL: <https://www.unian.ua/politics/2037636-evrokomisiji-nazvali-ukrajinu-ta-polschu-dvoma-riznimi-svitami.html>
 14. Четверть звернень до ЄСПЛ в 2016 році склали заяви проти держави Україна – юрист [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. 2016. 29 грудня. URL: https://dt.ua/UKRAINE/chvert-zvernen-do-yespl-v-2016-roci-sklali-zayavi-proti-derzhavi-ukrayina-yurist-228967_.html
 15. *Шевельов Ю.* Попередні зауваги до вивчення мови та стилю Сковороди / Юрій Шевельов // Записки Наук. т-ва ім. Шевченка. Том ССXXXIX. Праці Філологічної секції. Львів, 2000. С. 177–211.
 16. *Штирнер М.* Принадлежность себе (своеобразие): Ч. 2. Я: Единственный и его собственность / Макс Штирнер. 1845. URL: <http://ru.theanarchistlibrary.org/library/maks-shtirner-edinstvennyj-i-ego-sobstvennost>

17. *Eco U.* Ur-Fascism [Електронний ресурс] / Umberto Eco // The New York Review of Books. 1995. June 22. URL: <http://www.nybooks.com/articles/1856>
18. *Griffin R.* Essay 8. Fascism's New Faces (and New Facelessness) in the "post-fascist" Epoch / Roger Griffin // A Fascist Century. Essays. Palgrave Macmillan, 2008. P. 181–202.
19. *Griffin R.* The Nature of Fascism / Roger Griffin. London: Routledge, 1993. 264 p.
20. *Kymlicka W.* Contemporary Political Philosophy: An Introduction / Will Kymlicka. Oxford: Oxford University Press, 2002. 497 p.
21. *Mussolini B.* La dottrina del fascismo / Benito Mussolini. Milano: Edizioni Bignami, Milano, 1939. XXIII. 114 p.
22. *Reznik O., Reznik V.* Ukraine's European Choice as a Social Condition of Democratic Transition / Oleksandr Reznik, Volodymyr Reznik // Ideology and Politics. Kyiv: Foundation for Good Politics, 2017. Issue 2 (8). P. 117–145.
23. *Wilson A.* Ukrainian Nationalism in the 1990s: A Minority Faith / Andrew Wilson. Cambridge: Cambridge University Press, 1996. 320 p.

Піляєв І. С. *Сучасні ментально-ціннісні виклики реалізації європейського вибору України.* У сучасному українському державотворенні виразно борються дві тенденції: розбудовувати державу, спираючись на європейські демократичні цінності або на цінності українського інтегрального націоналізму. Останні, ґрунтуючись на ідеї монолітної єдності титульної етнічної нації, здатні спричинити серйозне напруження всередині українського суспільства, а відтак становлять реальну загрозу для європейського вибору України, її розвитку як модерної європейської нації.

Paluyayev I. S. *Modern mental-value challenges of realization of European choice of Ukraine.* In the current Ukrainian state-building, two tendencies are struggling — either to build the state based on the European democratic values, or on the values of the Ukrainian integral nationalism. The latter ones, based on the idea of the monolithic unity of the titular ethnic nation, are capable of causing serious tensions within the Ukrainian society, and thus constitute a real threat to the European choice of Ukraine and its development as a modern European nation.

Піляев И. С. *Современные ментально-ценностные вызовы реализации европейского выбора Украины.* В современном украинском государственном строительстве отчетливо борются две тенденции: строить государство, опираясь на европейские демократические ценности или на ценности украинского интегрального национализма. Последние, основываясь на идее монолитного единства титульной этнической нации, способны вызвать серьезные напряжения внутри украинского общества, а следовательно представляют реальную угрозу для европейского выбора Украины, ее развития как современной европейской нации.

Надійшла 9 квітня 2018 р.